

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2029

Rok akademicki 2025-2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Diagnoza i terapia rodzin
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Nauk o Zdrowiu i Psychologii
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Katedra Psychologii
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	studia jednolite magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	III rok, semestr 5
Rodzaj przedmiotu	przedmiot kształcenia kierunkowego
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr Danuta Ochojska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Jacek Pasternak

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
5	15	15							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): Egzamin**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Podstawowa wiedza z zakresu psychologii rodziny

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C1	Przybliżenie studentom problematyki diagnozy rodziny w ujęciu systemowym
----	--

C2	Zapoznanie z podstawowymi metodami diagnozy rodziny
C3	Uświadomienie błędów diagnostycznych w procesie diagnozowania rodziny
C4	Zaznajomienie słuchaczy z różnymi koncepcjami odnośnie terapii rodzin

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Posiada pogłębioną wiedzę na temat sposobów analizy funkcjonowania jednostek w systemie rodzinnym, z uwzględnieniem psychologicznych mechanizmów zachowań.	K_W16
EK_02	Zna szczegółowo zasady etyczne odnośnie diagnozy rodziny i jej wsparcia psychologicznego.	K_W24
EK_03	Potrafi wnikliwie interpretować nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu rodzinnego i stawiać właściwe hipotezy odnośnie uwarunkowań dysfunkcji w rodzinie.	K_U04
EK_04	Umie samodzielnie i umiejętnie dobierać techniki diagnozy rodziny, co stanowi podstawę podejmowania właściwych oddziaływań profilaktycznych i terapeutycznych.	K_U06
EK_05	Umiejętnie ukierunkowuje i wspiera rodzinę w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów i przewiduje konsekwencje określonych zachowań.	K_U10
EK_06	Posiada umiejętność kontrolowania zachowań w systemie rodzinnym i ukierunkowywania aktywności członków rodziny w celu optymalizacji ich funkcjonowania.	K_U12
EK_07	Posiada kompetencje osobiste i zawodowe, niezbędne do udzielania właściwego wsparcia dysfunkcyjnym systemom rodzinnym.	K_K10

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Diagnoza rodziny jako proces. Przyczyny patologii systemu rodzinnego
Zadania terapeuty rodzinnego
Psychoterapia systemowa. Wymiary funkcjonowania rodziny w świetle literatury
Psychoanalityczna terapia rodzin (koluzja w małżeństwie, brak zachowania zdrowych granic, brak równego podziału zachowań regresywnych i progresywnych, brak równowagi poczucia własnej wartości)
Behawioralna terapia rodzin (przymierze terapeutyczne, wzmacnianie i modelowanie zachowań. Trening komunikacji i wymiany zachowań pozytywnych)
Kontekstualna terapia rodzin (niewidzialne lojalności, dziedzictwo, podzielona lojalność, „książka rachunkowa”, „wyzyskiwanie w rodzinie”)

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Pierwszy wywiad z rodziną
Techniki przydatne do oceny sytuacji w rodzinie: Genogram, Rzeźba rodziny, Mapa rodziny, Projekcyjny rysunek rodziny, Testy zdań niedokończonych, Niedokończone historyjki
Techniki terapeutyczne bazujące na komunikowaniu się w rodzinie: „Przeformułowania”, „Pytania cyrkularne”, „Pytania reflektujące”
Techniki mające na celu zmianę struktury rodziny, odtwarzanie interakcji rodzinnych oraz techniki paradoksalne
Wgląd w zakresie rozumienia międzypokoleniowych przekazów
Mity rodzinne

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną.

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach (studium przypadku systemu rodzinnego, odgrywanie scenek, dyskusja).

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01, EK_02, EK_03, EK_04	egzamin pisemny	w
EK_03, EK_04, EK_05	praca pisemna nt. „Pierwszy wywiad z rodziną” (zapis pierwszego spotkania z wybranym systemem rodzinnym)	ćw
EK_04, EK_05, EK_06, EK_07	obserwacja studenta w trakcie zajęć	ćw

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunki zaliczenia wykładu: obecność na zajęciach i pozytywna ocena z egzaminu (kryteria oceny poniżej).

Egzamin testowy jednokrotnego wyboru oraz pytania otwarte (EK_01, EK_02, EK_03, EK_04):

Ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)

ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)

ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)

ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)

ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)

ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%; (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

Warunki zaliczenia ćwiczeń:

Praca pisemna na temat „Pierwszy wywiad z rodziną” (zapis pierwszego spotkania z wybranym systemem rodzinnym), ocena umiejętności i kompetencji – obserwacja studenta w czasie zajęć.

Praca pisemna na temat „Pierwszy wywiad z rodziną” (zapis pierwszego spotkania z wybranym systemem rodzinnym (EK_03, EK_04, EK_05) - kryteria oceny poniżej:

Ocena 5.0 – wykazuje umiejętności pozwalające interpretować nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu rodzinnego i stawiać właściwe hipotezy odnośnie uwarunkowań dysfunkcji w rodzinie oraz umiejętnie ukierunkowuje i wspiera rodzinę w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów na poziomie 93%-100% (znakomite umiejętności)

ocena 4.5 wykazuje umiejętności pozwalające interpretować nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu rodzinnego i stawiać właściwe hipotezy odnośnie uwarunkowań dysfunkcji w rodzinie oraz umiejętnie ukierunkowuje i wspiera rodzinę w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom umiejętności z drobnymi błędami)

ocena 4.0 – wykazuje umiejętności pozwalające interpretować nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu rodzinnego i stawiać właściwe hipotezy odnośnie uwarunkowań dysfunkcji w rodzinie oraz umiejętnie ukierunkowuje i wspiera rodzinę w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów na poziomie 77%-84% (dobry poziom umiejętności, z pewnymi niedociągnięciami)

ocena 3.5 – wykazuje umiejętności pozwalające interpretować nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu rodzinnego i stawiać właściwe hipotezy odnośnie uwarunkowań dysfunkcji w rodzinie oraz umiejętnie ukierunkowuje i wspiera rodzinę w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów na poziomie 69%-76% (zadowalające umiejętności, z niewielką liczbą błędów)

ocena 3.0 – wykazuje umiejętności pozwalające interpretować nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu rodzinnego i stawiać właściwe hipotezy odnośnie uwarunkowań dysfunkcji w rodzinie oraz umiejętnie ukierunkowuje i wspiera rodzinę w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów na poziomie 60%-68% (zadowalające umiejętności z licznymi błędami)

ocena 2.0 – wykazuje umiejętności pozwalające interpretować nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu rodzinnego i stawiać właściwe hipotezy odnośnie uwarunkowań dysfunkcji w rodzinie oraz umiejętnie ukierunkowuje i wspiera rodzinę w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów na poziomie poniżej 60%; (niezadowalające umiejętności, liczne błędy).

Ocena umiejętności i kompetencji – obserwacja studenta w trakcie zajęć

Ocena umiejętności i kompetencji – obserwacja studenta w trakcie zajęć (EK_4, EK_5, EK_6, EK_7):

Ocena z zakresu umiejętności i kompetencji prowadzenia wywiadu z rodziną, zwracania uwagi na deficyty i zasoby osób poddawanych diagnozie, współpracy z innymi osobami w grupie, będzie dokonana przez prowadzącego w formie przedłużonej obserwacji postaw i zachowań podczas zajęć:

Zal – student samodzielnie wykonuje powierzone mu zadania i właściwie organizuje swoją pracę, w prawidłowy sposób kieruje uwagę na deficyty i zasoby rodziny, samodzielnie i

umiejętnie dobiera techniki diagnozy rodziny, umiejętnie ukierunkowuje i wspiera rodzinę w poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów, rozwija umiejętność kontrolowania zachowań w systemie rodzinnym i ukierunkowywania aktywności członków rodziny w celu optymalizacji ich funkcjonowania, posiada kompetencje osobiste i zawodowe, niezbędne do udzielania właściwego wsparcia dysfunkcyjnym systemom rodzinnym, dobrze współpracuje z innymi osobami w grupie, prawidłowo komunikuje się z nimi, bierze aktywny udział w wykonywanych ćwiczeniach.

Nzal – student w niewielkim stopniu samodzielnie wykonuje powierzone mu zadania i organizuje swoją pracę jego postępowanie wymaga nadzoru i ciągłej korekty.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego	
-udział w konsultacjach	2
-udział w egzaminie	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta:	
- przygotowanie do kolokwium	16
- przygotowanie do egzaminu	15
- przygotowanie pracy pisemnej nt. " Pierwszy wywiad z rodziną (zapis pierwszego spotkania z wybranym systemem rodzinnym")	10
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Grzesiuk, L., Suszek, H. (2011). *Psychoterapia*. Warszawa: ENETEIA.

Goldenberg H., Goldenberg, I. (2008). *Terapia rodzin*. Kraków: Wydawn. UJ.

Peseschkin, N. (2015). *Pozytywna terapia rodzin. Rodzina w roli terapeuty*. Wrocław: Wyd. Continuo.

Literatura uzupełniająca:

Czabała, Cz. (2014). *Czynniki leczące w psychoterapii*. Warszawa: PWN.

Prohaska, J.O., Norcross, J. (2006). *Systemy psychoterapeutyczne. Analiza transteoretyczna*. Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia PTP.

McGoldrick, M., Gerson, R., Shellenberger, S. (2007). *Genogram: Rozpoznanie i interwencja*. Poznań: Zys i S-ka.

Pasternak, J, Ochojska, D. (2016). Zaburzenia psychiczne u studentów a ich retrospektywna ocena postaw rodzicielskich. Implikacje do psychoterapii. *Psychoterapia*, 4(179), 87-100.

Satir, V. (2000). *Terapia rodzin*. Gdańsk: GWP.

Stierlin, H. (1999). *Pierwszy wywiad z rodziną*. Gdańsk: GWP.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej